

50 ANYS DE LA MORT DE JOSEP IRLA, PRESIDENT A L'EXILI.

Palau de la Generalitat, 19 de setembre de 2008

Vull començar les meves paraules fent una confessió personal.

En ser escollit president del parlament, vaig sentir la responsabilitat que assumia envers el meu país, la importància institucional del càrrec, però sobretot, em va venir al cap la responsabilitat històrica, l'exigència, que d'ençà no m'ha abandonat, de recollir el testimoni d'una llista de grans noms, de grans polítics que m'han precedit i que formen part fonamental de la història de la nostra nació, com ho és el president Josep Irla i Bosch.

Tot poble necessita l'energia de la il·lusió, la que transmetien persones brillants com el President Macià, per exemple. Però Catalunya no hauria arribat fins on ara som, no hauríem resistit el pes de les dificultats de la nostra història, sense l'energia de la tenacitat, sense la capacitat de treball fora dels focus de persones com Josep Irla.

No fou un polític carismàtic, però fou sempre un eficient i íntegre representant del poble, que en aquells anys sempre va reconèixer la seva vàlua, com ho proven els resultats de totes les eleccions a les que es va presentar, en una època en què es votaven llistes obertes, en que no només és votava l'opció d'un partit, sinó que cada representant havia de ser elegit pels electors de la seva circumscripció.

Valgui com a exemple que a les eleccions al Parlament de Catalunya del 20 de novembre del 1932, encapçalant la candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya a la circumscripció de Girona, va ser votat per més de la meitat dels electors, i proporcionalment fou el candidat amb més vots de tot Catalunya.

No cercava el protagonisme de la seva figura política, no disputava la seva presència a les fotografies solemnes. I tanmateix, en els moments difícils, quan es requeria compromís amb el país, amb els valors de l'esquerra i del republicanisme, hi era, i hi era amb fermesa, sense defugir la responsabilitat.

Quan es va formar al parlament una Comissió parlamentària especial per a l'estudi i el dictamen de la Llei de Contractes de Conreu, assumpte prou delicat, ell en fou un dels vocals designats.

Com a diputat, va ser membre de la Diputació Permanent, de les comissions permanents d'Obres Públiques i de Sanitat, i de la comissió de Pressupostos.

També formà part de les comissió especial per deliberar la llei municipal, i tingué un paper destacat en l'elaboració i la defensa al Parlament de la Llei de Bases per a l'organització de la sanitat i l'assistència social de Catalunya, aprovada per unanimitat amb absència dels diputats de la Lliga.

El nom del Josep Irla diputat no apareix al centre dels conflictes d'aquell període intens i convuls de la República, però sí en la lletra petita dels destacats avenços socials i nacionals del país en aquells anys.

Potser en coherència amb el personatge, avui que sobretot reivindiquem la figura de l'Irla President, vull reivindicar també la figura de Josep Irla com un dels representants, dels protagonistes, d'aquell breu oasi català, al que tantes vegades es fa referència, aquells primers mesos del 36, quan els diputats al parlament van prendre consciència plena que els reptes del país passaven per sobre dels interessos partidistes mentre Espanya s'abocava a una guerra civil.

Quan el Parlament va viure gestos i actuacions d'unitat i generositat que aparquen la legítima lluita partidista per tal de protegir les institucions catalanes i defensar els interessos del poble català en un context difícil com aquell.

Ja en guerra, el compromís, i l'esperit de tenacitat i treball, van fer que Irla anés adquirint majors responsabilitats.

I foren aquests valors, sumats a la seva concepció lleial de la política, amb adversaris però mai amb enemics, i el seu sentit de responsabilitat amb el país, els que el van portar a ser protagonista capdavanter de la història de la nació catalana.

L'1 d'octubre de 1938, amb una part del territori català ja ocupat per les tropes franquistes i amb la imminència d'una desfeta completa, acceptà la responsabilitat de convertir-se en president del Parlament de Catalunya en la darrera sessió que aquest celebrà.

En exercici del càrrec, en aquells moments especialment difícils, demostrà el seu compromís, i el seny de qui entén que en la divisió interna només es troben diferents camins al fracàs.

Va intentar refer ponts i mantenir la unitat, no sempre de manera exitosa, entre els representants d'una institució que s'esmicolava.

Amb l'afusellament del president Companys, l'octubre de 1940, refusà d'emigrar a Amèrica i assumí la Presidència de la Generalitat (des de l'octubre de 1940 fins a l'agost de 1954), càrrec que li pertocava en tant que president del Parlament de Catalunya, en aplicació de l'Estatut Interior de Catalunya; i passà el testimoni de president del parlament a Antoni Rovira i Virgili.

En l'exili, Josep Irla va ser una de les baules, un dels homes tenaços, tossuts, que en van mantenir viva la flama de la nació catalana i la legitimitat de les nostres institucions durant els llargs anys de la Dictadura.

Ens va llegar exemple de tenacitat, de resistència, de compromís, fins i tot, o sobretot, en els moments més difícils. Ens va llegar exemple de sentit de país, per sobre de visions personals.

Va treballar pels avenços socials i nacionals de Catalunya, fent exercici dels valors republicans de llibertat igualtat i fraternitat.

Va sostenir les nostres institucions en els moments més difícils.

Va ser doncs una figura i una persona que mereix reconeixement, major reconeixement del que ha tingut fins ara del poble de Catalunya.

I si he començat amb una confessió personal de president de parlament, vull acabar amb unes paraules seves, de president de parlament.

Paraules que va pronunciar en el seu discurs de presa de possessió: "ÉREM, SOM I SEREM REPUBLICANS I CATALANISTES, PERQUÈ SOM LIBERALS, PERQUÈ ÉS UN SENTIMENT DE LA NOSTRA ÀNIMA QUE ENS HA DUT A SENTIR I A CONÈIXER LES NECESSITATS DEL NOSTRE POBLE".

Ara que encara tenim molts reptes col·lectius, no oblidem aquestes paraules, i mantinguem viu el seu compromís amb les necessitats del nostre poble, mantinguem viu el seu llegat.

Moltes gràcies.